

Handläggare

Mattias Gustafsson

m.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Anmälningsplikt för att leda bort grundvatten från kalkstenstäckter

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 4 augusti 2021 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. Med anledning av detta vill SGU framföra följande.

I promemorian föreslås att en vattenverksamhet som består av att leda bort grundvatten om högst 6 000 m³ grundvatten per dygn, dock högst 1 100 000 m³ grundvatten per år, och utföra anläggningar för detta, i en täkt för kalksten som har bedrivits med stöd av ett tillstånd enligt miljöbalken ska omfattas av anmälningsplikt i stället för tillståndsplikt, under förutsättning att vattenverksamheten pågår under högst tolv månader från det att tillståndet upphörde att gälla. Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra att en tidigare täkt hålls fri från inträngande grundvatten så att utrustning och infrastruktur inte skadas i väntan på att prövningen av ett förnyat täkttillstånd slutligen avgjorts. Den har utformats med tanke på den situation som uppstår den 31 oktober 2021 när Cementa AB:s nuvarande tillstånd till täkt- och vattenverksamhet löper ut. Bestämmelsen föreslås träda i kraft så snart som möjligt, dvs. i början av september 2021, och upphävas vid utgången av 2022.

SGU:s svar på promemorian rör i huvudsak de hydrogeologiska försättningarna i ärendet.

SGU anser att förslaget till ändring i förordningen om vattenverksamheter kan tillstyrkas. Det kan dock konstateras att enligt beräkningar som ingetts i bilaga 4 till miljökonsekvensbeskrivningen i Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, mål M 7575-17 bedöms det totala inflödet av vatten, både inläckande grundvatten och nettonederbörd, till högst ca 527 000 m³ per år vid File Hajdar och totalt vid Västra och Östra brottet till ca 1 630 000 m³ per år, totalt högst ca 2 157 000 m³ per år. Den volym grundvatten som föreslås utgöra gränsen för anmälningsplikt motsvarar därmed ca hälften av den volym vatten som nu maximalt kan bortledas inom ramen för nuvarande tillstånd vid Cementas verksamhet i Slite.

En förlängning av bortledningen under ytterligare ett år, även med de beräknade volymerna från miljökonsekvensbeskrivningen som angetts ovan, bedöms inte medföra någon ytterligare försämring av grundvattensituationen i området kring täkten jämfört med nu rådande förhållanden, även om de bortledda volymerna grundvatten fortsatt kan vara stora.

Eftersom det inte preciserats i underlaget hur den föreslagna begränsningen av bortledd volym vatten har bedömts kan SGU inte med säkerhet avgöra om den föreslagna begränsningen, jämfört med dagens volym, kan riskera så förhöjda grundvattennivåer att negativ påverkan på utrustning och infrastruktur uppkommer. Inte heller kan SGU ta ställning till om det kan uppstå miljörisker till följd av förhöjda grundvattennivåer inom täkten i väntan på ett slutligt avgörande.

Avseende den tidsbegränsning som föreslås gälla för bestämmelsen vill SGU framhålla att frågan om Cementas täktillstånd inte nödvändigtvis kan avgöras slutligt under bestämmelsens giltighetstid. Beroende på tillsynsmyndighetens bedömning av vattenverksamheten kan den föreslagna giltighetstiden för bestämmelsen däremot ge Cementa ett handlingsutrymme för att hantera utrustning och infrastruktur inom takten. SGU kan inte i nuläget kan uttala sig om effekterna för det fall bestämmelsens giltighetstid skulle behöva förlängas.

Beslut i detta ärende har fattats av tf. Generaldirektör Göran Risberg.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även juristen Cecilia Hartman och statsgeologen Mattias Gustafsson (föredragande) deltagit.

Göran Risberg

Mattias Gustafsson